

Kur'ân'da yeminin hikmetleri

Almanya'dan okuyucumuz: "Kur'ân'da batmakta olan yıldızlara, incire, zeytine... vs Allah yemin ediyor. Bunun hikmeti nedir?"

Allah bizzat Kendi Yüce İsmi üzerine yemin ettiği gibi¹; peygamberlerine², peygamberlerin yaşadığı veya vahyin geldiği beldelelere³, meleklerle⁴, Kur'ân'a⁵, kıyâmet gününe⁶, kâinatta var olan önemli varlıklar üzerine, meselâ kaleme⁷, gökyüzüne⁸, güneşe⁹, aya¹⁰, geceye¹¹, sabaha¹², kuşluk vaktine¹³, ikinci vaktine¹⁴, yıldızla¹⁵, havaya¹⁶ ve bitkilere¹⁷ yemin etmiştir.

Bediüzzaman'a göre Kur'ân, Âlemlerin Rabbi sıfatıyla Allah'tan, kullarına gelen İlâhî kelâmlar mecmuasıdır. Bizim fikir, algılama ve anlayış seviyemize inen Kur'ân-ı Hakîm'in, âyetlerinde ve beyanlarında yeminli ifadeler yer vermesi de, bizim algıladığımız biçimde anlaşılabilirliğini, ciddiyetini ve sözlerinde hilâfı olmadığını anlamamızı sağlamak içindir. Cenâb-ı Hak, bazen yeminle âyetlerini doğrulamış ve kuvvetlendirmiş; bazen de bir takım varlıkları yemin konusu yaparak bu varlıkların insanlık için değerine ve kıymetine işaret etmiş ve dikkatleri bu varlıklar üzerine çekmiştir.

Keza Bediüzzaman'a göre Zatı Yüce olan Allah, eşsiz ve sayısız isim ve sıfatlarının eseri olan mevcudat üzerine yemin etmekle, aslında kudretinin ve hilkatinin muhtelif tecellilerine, dolayısıyla kudretinin azametine, hikmetinin kemaline, rahmetinin kuşatıcılığına, hilkatinin benzersiz güzelliğine yemin etmiş olmaktadır.¹⁸

Bu durumda Kur'ân'daki yeminli ifadelerin hikmetlerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1- İnsanların Kur'ân'a ve Kur'ân'ın verdiği haberlere iman ve güvenlerini sağlamak.
- 2- Önemli varlıklar ve nesnelere üzerinde tefekkürü teşvik etmek,
- 3- Önemli nimetleri hatırlatmak.
- 4- Kıyâmet gününün, âhiret gününün, öldükten sonra dirilişin, hesabın, Cennetin ve Cehennem hak olduğunu zihinlere naksetmek.
- 5- İman esasları üzerinde muhtemel şek ve şüpheyi ortadan kaldırmak.
- 6- Yaratılmışlara mana-yı ismiyle değil, mana-yı harfiyle bakmamızı sağlamak.

Unutmamalıdır ki, Allah'ın üzerine yemin ettiği her şey, kendi başlarına değerli değil, Allah'ın yaratmış olması itibarıyla yücedir, değerlidir ve kıymetlidir.

Cenâb-ı Allah Kendi Zatının yüceliğini bildirmek ve isim ve sıfatlarının tecellilerinin kemâlini ve eşsizliğini göstermek için mevcudata çeşitli şekillerde dikkat çekmiştir.

Yemin bunlardan sadece biridir.

Dipnotlar:

- 1- Hicr Sûresi, 15/92;
- 2- Yâsîn Sûresi, 36/1;
- 3- Tûr Sûresi, 52/1-3; Beled Sûresi, 90/1;
- 4- Sâffât Sûresi, 37/1; Nâziât Sûresi, 79/1-2;
- 5- Vâkıa Sûresi, 56/77;Tûr Sûresi, 52/2;
- 6- Kıyâmet Sûresi, 75/1;
- 7- Kalem Sûresi, 68/1;
- 8- Burûc Sûresi, 85/1; Târık Sûresi, 86/1;
- 9- Şems Sûresi, 91/1;
- 10- Şems Sûresi, 91/2;
- 11- Leyl Sûresi, 92/1;
- 12- Fecr Sûresi, 89/1;
- 13- Duhâ Sûresi, 93/1;
- 14- Asr Sûresi, 103/1;
- 15- Necm Sûresi, 53/1;
- 16- Zâriyât Sûresi, 51/1;
- 17- Tîn Sûresi, 95/1;
- 18- Mektubat, s. 378.